

Skötselplan för naturreservat Jönsaskogen i Lekebergs kommun

Foto Rolf Wedding

Skötselplanen utgör bilaga 1 till reservatbeslutet. Skötselplanen är upprättad av Rolf Wedding.

ALLMÄN DEL

Syftet med naturreservatet

Syftet är att bevara biologisk mångfald samt vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. Syftet ska också vara att tillgodose behov av attraktiva, vildmarkspräglade områden för friluftslivet.

Områdets naturskogar, myrmarker och andra ingående naturtyper liksom områdets orörda karaktär och dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Syftet ska tillgodoses i huvudsak genom att områdets naturtyper med dess flora och fauna utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer.

Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av exotiska träd och buskar och invasiva växt- eller djurarter.

Borttagande av konkurrerande eller inväxande träd i anslutning till särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper kan komma ifråga.

Administrativa data

Objektnamn	Jönsaskogen
NVR-id	2005644
Skyddsform	1a, Strikt naturreservat
Beslutsdatum	2018-11-17
Län	Örebro län
Kommun	Lekebergs kommun
Läge	2,5 km norr om Lekhyttan
Fastigheter	Del av Lövåsen 3:1
Area	15,4 ha
Naturtyper enligt Vicnatur	Taiga Skogbevuxen myr

Naturförhållanden

Jönsaskogen är ett långsmalt gammelskogsskifte som rymmer flera skogstyper. De höglänta delarna, inte långt från tjärnen Tväggelåten, är talldominerade och ljusöppna, medan högstammig skuggfuktig granskog sluter sig på sluttningarna i den mer eller mindre branta terrängen som faller mot sydöst. Terrängen består av flera åsar i nordsydlig sträckning. Mellan dessa finns sumpskogsstråk och skogen i övrigt har karaktär av åsgranskog. Boniteten är bitvis hög och flera markvegetationstyper finns representerade: lågörttyp, bredbladig grästyp tillsammans med ängsgranskog och frisk

blåbärstyp. Vid de bördigaste sluttningarna i den nedre bäckdalen och omkring lämningarna av den lilla backstugan Asphöjden är granskogen rejält utvuxen. De högsta granarna når här över 30 m. Lövträd är sparsamt förekommande men asp är relativt vanlig och flera riktigt grova aspar finns i området. Vid torpet Asphöjden finns ett par grövre lönnar och i fuktigare partier växer björk och klibbal.

Skogshistoriken präglas av ett i tiden intensivt skogligt nyttjande inkluderat skogsbyte. Nedläggning av torplägenheter och långvarig avsaknad av egentliga skogliga skötselåtgärder har gjort att skogen utvecklats till ett naturskogslikt tillstånd. Granskogen är därmed starkt olikåldrig med omväxlande uppvuxna blädningsluckor sedan senare hästepok, och äldre granskog där de äldsta (ofta senvuxna) granindividerna befinner sig någonstans i 180-årsåldern. Ytterligare karaktär skänker inslaget av spärrgreniga tall-överståndare. Deras övre ålder befinner sig någonstans runt 180 år. Området har berörts av sjölgallringar under årtionden vilket gör att förekomsten av död ved är stor. I synnerhet av granlågor där de äldsta knappt börjar vara skönjbara under bärris och mossa. Barkborreskador och omfattande toppbrott har accelererat produktionen av död ved de senaste åren. Sannolikt kommer produktionen av död ved tillta ytterligare inom kort då klibbticka är något av en karaktärsart på gammal gran i området.

Historisk markanvändning

Historiska kartor visar att området består av barrskog med blöta partier. Vid Asphöjden har funnits uppodlade ytor och det finns lämningar kvar av bebyggelsen. Asphöjden brukades till och med 1905. Lämningen är inte registrerad i fornminnesregistret men den finns med i Skog & Historia med objektID 24968. Torpet Asphöjden finns på samma plats i häradskartan och torplämningen bedöms därför vara en fornlämning. Inom naturreservatets södra del finns även en övergiven brunn.

Prioriterade bevarandevärden

Jönsaskogens främsta bevarandevärden utgörs av dess naturskogsstrukturer liksom kontinuitetskvaliteterna i trädsikt och beståndsklimat. Jönsaskogen utgör en del av ett större sammanhängande naturskogsartat skogsområde med stor rikedom av bl.a. fuktkrävande kryptogamer. Områdets örtrika granskogstyper är särdeles värdefulla och dessutom underrepresenterade i skogsskyddet av Örebro län.

Källor

1. Artportalen, www.artportalen.se, Artdatabanken och Naturvårdsverket.
2. Häradskartan
3. Ekonomiska kartan 1950-tal
4. Store, K., 1999. Jönsaskogen. En översiktlig naturvärdesinventering. Länsstyrelsen i Örebro län. Ej publicerad.
5. Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering, objekt N 1542-1999

PLANDEL

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet har indelats i två skötselområden:

1. Barrnaturskog med myrmarker
2. Friluftsliv

Skötselområde 1, Barrnaturskog med myrmarker (15,4 ha)

Jönsaskogen är en grandominerad, olikåldrig, naturskoglik barrskog. Centralt i områden finns en höjd som domineras av tall med stort inslag av asp och björk. Ett par mindre kärr finns i området också.

Bevarandemål

Hela naturreservatet utgör ett skötselområde som domineras av taiga (barrnaturskog) med ett mosaikartat inslag av skogbevuxen myr.

Hela skötselområdet ska utvecklas genom småskaliga naturliga processer, t. ex. åldrande, avdöende och luckbildning till följd av omkullfallna träd. Periodvisa omvälvande störningar, t.ex. större insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska utgöra den naturliga dynamiken som formar skogens struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Direkt efter omvälvande störningar ska det finnas delvis öppen eller glest beskogad mark med döda träd samtidigt som karaktäristiska pionjärträdarter och typiska arter ska etablera sig.

Inom skötselområdet ska finnas minst 14,4 hektar **Taiga (Natura 2000-kod 9010)**. Skog med större krontäckning ska utvecklas och barrträd ska kunna dominera i sena successionsstadier. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas följande typiska arter: tretåig hackspett, spillkråka, tjäder, knärot, brunpudrad nållav, skuggblåslav och vedtrappmossa.

Arealen **Skogsbevuxen myr (91D0)** ska vara minst 1 ha. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Bottenskiktet ska domineras av vitmossor och risvegetation. Det ska finnas följande typiska arter: tuvull, kärrviol och skvattram.

Skötselåtgärder

- Vid behov friställa naturvärdesträd, främst aspar, genom avverkning eller ringbarkning.
- I övrigt fri utveckling.

Skötselområde 2, Friluftsliv

En informationsskylt ska sättas upp vid gränsen av naturreservatet. Reservatet placeras i nivå 1, enligt Länsstyrelsens ”Nivåläggning av naturreservat i Örebro län - Riktlinjer gällande anläggningar, information och skösel tillsyn i naturreservat”. Nivå 1 innebär naturreservat utan anläggningar, ofta med stark vildmarksprägel.

Bevarandemål

Naturreservatet ska ge allmänheten möjligheter att uppleva naturreservatets naturvärden. Besökare ska kunna orientera sig och hämta kunskap om reservatet genom aktuell informationstavla.

Skötselåtgärder

- En informationstavla med karta ska sättas upp enligt skötselplanekartan.

Övrigt**Förvaltning**

Reservatsförvaltare är Länsstyrelsen i Örebro län.

Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

Uppföljning**Uppföljning av bevarandemål**

Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljningen som kommer att ske inom länens obligatoriska uppföljningsprogram.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker. Effekter av restaureringsåtgärder som kostat mer än 200 000 kr och syftar till att stärka bevarandestatusen i naturtyper i Habitatdirektivets bilaga 1 eller för arter i bilaga 2 ska följas upp inom länens obligatoriska uppföljning. Ytorna där åtgärderna genomförts ska följas upp separat så att åtgärdens effekter kan mätas.

Uppföljning av friluftsliv

Uppföljningen av friluftsliv kommer att ske enligt *Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län*. Planen är i dagsläget inte färdigställd.

Karta till skötselplan för naturreservatet
JÖNSASKOGEN
i Lekebergs kommun
Beslutsdatum 2018-11-19
Dnr: 511-2961-2018

- Naturreservat enligt detta beslut
- Informationstavla

